

Sprawozdanie z działalności Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy im. Witolda Gombrowicza w Ożarowie w roku 2017

I. ORGANIZACJA BIBLIOTEKI

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy im. Witolda Gombrowicza w Ożarowie jest samorządową instytucją kultury, która realizuje swoje statutowe założenia tzn. gromadzi, opracowuje, udostępnia zbiory oraz udziela informacji. Popularyzuje książkę i czytelnictwo prowadząc szeroką działalność kulturalno-upowszechniającą.

Swoją działalność na terenie miasta i gminy placówka realizuje poprzez sieć bibliotek: główną w Ożarowie z agendami: Wypożyczalnią dla dorosłych, Oddziałem dla dzieci i Czytelnią oraz trzy wiejskie Filie biblioteczne zlokalizowane w Glinianach, Lasocinie i Jakubowicach.

Zadania statutowe biblioteki realizuje 12 pracowników zatrudnionych na 9,75 etatu, w tym na stanowiskach bibliotekarskich 8,5 etatu, z czego na Filiach po 1 osobie, z wyjątkiem Lasocina, gdzie pracuje 2 bibliotekarzy.

W 2017r. zaszły zmiany kadrowe. Na emeryturę odeszła długoletnia kierowniczka Wypożyczalni dla dorosłych w Bibliotece w Ożarowie oraz zmieniła pracę kierowniczka Filii bibliotecznej w Lasocinie. W związku z tym przyjęto dwóch nowych, młodych pracowników z wyższym wykształceniem bibliotekarskim i pedagogicznym.

II. BAZA LOKALOWA

W 2017 r. nie prowadzono żadnych prac remontowych ani nie zmieniono wyposażenia w placówkach, ze względu na brak środków finansowych. Jedynie na terenie Filii bibliotecznej w Jakubowicach został wyplantowany teren pod trawnik oraz usunięto stary, rozpadający się budynek gospodarczy.

III. SIEĆ I BAZA KOMPUTEROWA

W Bibliotece Publicznej w Ożarowie i jej Filiach użytkowane są 23 komputery, z czego 12 w placówce głównej. Czytelnikom udostępniono w bibliotece w Ożarowie 5 komputerów z dostępem do Internetu a na Filiach w Glinianach i Lasocinie po 2, w Jakubowicach 3.

Pozostałe komputery wykorzystywane są przez bibliotekarzy do pracy, tj. opracowania, udostępniania, kontroli zbiorów i wypożyczeń.

Ze względu na zużycie i wiek sprzętu komputerowego zaszła konieczność zakupu nowego komputera do obsługi czytelników do biblioteki w Lasocinie oraz laptopa do Ożarowa.

We wszystkich placówkach biblioteki księgozbiory zostały już elektronicznie skatalogowane, a katalogi są dostępne na naszej stronie internetowej. Obsługa czytelników i zbiorów została ujednolicona poprzez zainstalowanie nowego oprogramowania bibliotecznego MATEUSZ, który umożliwia czytelnikom zdalną rezerwację książek, podgląd swojego konta bibliotecznego czy też dostępność określonych wydawnictw.

IV. GROMADZENIE I SELEKCJA ZBIORÓW

Jednym z ważniejszych zadań biblioteki jest gromadzenie materiałów bibliotecznych. W naszych zbiorach znajdują się książki, czasopisma, filmy na CD i DVD, audiobooki oraz gry planszowe.

W 2017 r. włączono do zbiorów ogółem **1809 jednostek inwentarzowych**, w tym z zakupu pochodziło **1611 jednostek** na wartość **30 472,21 zł**. Część środków na zakup zbiorów w kwocie **9 578 zł** pochodziło z dotacji Biblioteki Narodowej pozyskanej w ramach Programu *Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek*. Z pozostałych źródeł tj. od osób prywatnych i wydawnictw otrzymano **141** książek i **8** zbiorów specjalnych.

| PRZYBYŁO | Ilość (książki+multimedia) | wartość |
|---|-----------------------------------|------------------|
| Zakup ogółem | 1611 | 30 472,21 |
| W tym: środki własne | 1135 | 20 894,21 |
| Środki BN | 476 | 9578,00 |
| Wpływy z innych źródeł(dary, za zagubione) | 149 | 4337,93 |
| W zamian za zagubione | 49 | 1386,09 |

Wskaźnik zakupu na 100 mieszkańców wyniósł **14,8 vol**.

Średnia cena zakupionej nowości książkowej wyniosła **18,80 zł**

Średnia cena zakupionej nowości (książki + zb. specjalne) wyniosła **18,90 zł** i była niższa o 0,20 zł w porównaniu do roku poprzedniego.

Utrzymanie tak niskich cen było możliwe dzięki zakupom w internetowych sieciach dystrybucyjnych oraz wynegocjowanych rabatach sięgających 38% , a także bezpłatnej dostawie.

W miarę posiadanych środków finansowych starano się zadbać o dopływ nowości dla każdej grupy czytelników, różniących się potrzebami i zainteresowaniami. Przy doborze kierowano się listami bestsellerów oraz czytelnicznymi sugestiami i dezyderatami.

Posiadane zbiory są udostępniane czytelnikom bezpłatnie, a osoby przetrzymujące książki są na bieżąco informowane telefonicznie oraz przez media społecznościowe o zaległościach.

W 2017 r. włączono do poszczególnych kategorii zbiorów książki:

- Literatura piękna dla dzieci i młodzieży 708 vol. (39,1%)
- Literatura piękna dla dorosłych 771 vol. (42,6%)
- Literatura popularnonaukowa 294 vol. (16,3%)

Nowo zakupione pozycje zostały opracowane pod względem formalnym i rzeczowym. Na bieżąco prowadzone były katalogi elektroniczne we wszystkich placówkach.

Zakup materiałów bibliotecznych do poszczególnych placówek przedstawia tabela.

| Miejscowość | Liczba jednostek inwentarzowych |
|-------------|---------------------------------|
| Ożarów | 796 |
| Gliniany | 287 |
| Jakubowice | 243 |
| Lasocin | 285 |

Biblioteka oprócz książek i multimediiów prenumeruje i gromadzi również gazety i czasopisma. Wśród nich regionalne: Wiadomości Świętokrzyskie, Echo Dnia oraz ogólnokrajowe dzienniki, tygodniki, miesięczniki, prasę kobiecą, dziecięcą, młodzieżową oraz popularnonaukową. W sumie 54 tytuły, z czego dla dzieci 14.

W 2017 roku kontynuowano selekcję księgozbiorów w bibliotece głównej i na Filiach bibliotecznych. W wyniku tych działań ubytkowano książki zniszczone, zacytane, niekompletne, dublety oraz zdezaktualizowane pod względem treści.

Stan zbiorów biblioteki na koniec roku wyniósł **79309** woluminów i **550 jednostek** zbiorów specjalnych – multimediiów, w tym **141** audiobooki oraz **25** gier planszowych, w tym w Ożarowie 44216 vol., w Glinianach 10129, w Jakubowicach 12892 oraz w Lasocinie 12071.

| ZBIORY BIBLIOTECZNE | W 2017 ROKU |
|-----------------------------|-----------------------------------|
| Ogółem: 79859 | W tym na Filiach: 35099 |
| W tym: | W tym: |
| Książki 79309 | Książki 35092 |
| Zbiory specjalne 550 | Zbiory specjalne 7 |
| Gry planszowe 25 | Gry planszowe 0 |

V. UDOSTĘPNIANIE ZBIORÓW

1. W 2017 r. zarejestrowano we wszystkich naszych placówkach **2280** czytelników, w tym **922** na Filiach.

Wskaźnik liczby czytelników wyniósł **20,9** na 100 mieszkańców i był wyższy o 3,8 w porównaniu z rokiem poprzednim. Średnia wojewódzka wyniosła 12,8 .

Dzieci do lat 15 stanowiły grupę **704** osób tj. prawie **31%**. Obserwujemy spadek liczby aktywnych czytelników wśród najmłodszych w środowiskach wiejskich. Coraz mniej dzieci sięga po książkę dla przyjemności. Mimo wielu akcji czytelniczych, konkursów, spotkań, warsztatów czytelnictwo w tej grupie na Filiach nie wzrasta.

| CZYTELNICY | 2017 |
|-------------------|-------------|
| ogółem | 2280 |
| W tym na Filiach | 922 |
| Dzieci do lat 15 | 704 |

Biblioteki ożarowskie odnotowały w 2017 roku **41820** wypożyczeń książek, czasopism, zbiorów specjalnych. Z tej ogólnej liczby **22679** stanowią wypożyczenia na Filiach wiejskich. Duży wzrost liczby czytelników nie miał przełożenia na udostępnianie zbiorów i odnotowaliśmy niewielkie spadki. Przyczyną może być pojawienie się wielu czytelników jednej książki, którzy poszukiwali tylko jednej, konkretnej pozycji.

| WYPOŻYCZENIA | 2017 |
|------------------------|-------------|
| ogółem | 41820 |
| W tym : książki | 37828 |
| zbiory specjalne | 151 |
| Wypożyczenia do lat 15 | 10959 |

Wskaźnik wypożyczeń na 100 mieszkańców wyniósł **384 wol.** i jest wyższy od średniej wojewódzkiej, która wyniosła 263,3 wol.

Obserwujemy od kilku lat zmieniający się charakter czytelnictwa. Nasi użytkownicy sięgają częściej po książkę dla przyjemności, rozrywki zamiast spędzać czas przed telewizorem. Maleje liczba osób korzystających z literatury popularnonaukowej czy naukowej wypożyczanej w celach edukacyjnych. Tę rolę w dużym stopniu przejął komputer z Internetem.

2. Najliczniejszą grupę czytelników, bo około **52%** stanowią nadal dzieci i młodzież ucząca się oraz studiująca, chociaż odnotowaliśmy tu spadek o 3 %.

Drugą pod względem liczebności grupę stanowią osoby niezatrudnione tj. bezrobotni, emeryci, których procentowy udział w populacji czytelników wynosi już prawie **21%**.

3. Biblioteka oferuje również wypożyczenia międzybiblioteczne, które cieszą się coraz większym zainteresowaniem. Na zamówienie czytelników sprowadzamy z innych bibliotek potrzebne książki i materiały biblioteczne. Są to tytuły o wąskiej specjalizacji, których nie posiadamy w naszych zbiorach. W 2017 r. zrealizowano **60 rewersów**.

VI. CZYTELNI

Potrzeby informacyjne zaspokaja w dużym stopniu bogaty księgozbiór podręczny, którego uzupełnieniem są czytelnie internetowe. Bibliotekarze udzielają rozmaitych informacji, m.in.:

- ustnej na bezpośrednie zapytanie czytelnika
- katalogowej o zbiorach biblioteki i sposobach korzystania z niej
- o innych bibliotekach, zwłaszcza o ich zbiorach oraz możliwości korzystania z nich
- o korzystaniu z komputerów, w szczególności internetu

W 2017 roku udostępniono na miejscu dla **2890** czytelników **6726** tytuły książek i czasopism oraz udzielono **2506** informacji bibliotecznych, rzeczowych i bibliograficznych.

Z komputerowych baz danych zawartych w Internecie skorzystało **5390** użytkowników wszystkich bibliotek. Jest to liczba mniejsza w porównaniu do poprzedniego roku. Posiadanie

w domu komputerów, smartfonów z dostępem do Internetu powoduje troszkę mniejsze zapotrzebowanie na tę usługę w bibliotece.

VII. DZIAŁALNOŚĆ UPOWSZECHNIENIOWA

Biblioteka jest instytucją kulturalno-oświatową, która uczestniczy w życiu społecznym środowiska. Spełnia określoną rolę kulturotwórczą i wychowawczą. Aby ją realizować proponuje różne formy pracy z czytelnikiem. Dostosowuje je do postawionych celów, potrzeb użytkowników oraz warunków lokalowych.

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy im. Witolda Gombrowicza w Ożarowie zorganizowała w 2017 roku szereg imprez o charakterze edukacyjnym, kulturowym, promującym książkę i czytelnictwo, oferując formy indywidualne, grupowe i zbiorowe. We wszystkich naszych imprezach wzięło udział około **4160** uczestników.

Biblioteka współpracuje z wieloma instytucjami, m.in. szkołami z Ożarowa i terenu gminy, przedszkolem, MGOK, innymi bibliotekami oraz mediami.

Do najciekawszych form pracy zrealizowanych w roku 2017 należą:

1. *Być kobietą*- montaż słowno-muzyczny przygotowany przez grupę teatralną *Fantazja* działającą przy Filii bibliotecznej w Jakubowicach wystawiony z okazji Dnia Kobiet
2. Spotkanie muzyczne ze Stanleyem Breckenridge, dotyczące historii bluesa, jazzu w Ameryce. Wzięła w nim udział młodzież ze szkół średnich z Ożarowa. Koncert sfinansowany przez WBP w Kielcach.
3. Spotkanie dla bibliotekarzy z Ożarowa oraz powiatu opatowskiego z okazji Dnia Bibliotekarza i występ grupy teatralnej *Fantazja* z przedstawieniem *Rzepka*.
4. Tydzień Zakazanej Książki – przygotowano wystawę oraz przeprowadzono kilka lekcji na ten temat z udziałem młodzieży gimnazjalnej z obydwu szkół.
5. Akcja *Cała Polska czyta dzieciom*, w której uczestniczy placówka główna w Ożarowie oraz Filia w Lasocinie. Podczas spotkań z dziećmi bibliotekarze i zaproszeni goście czytali rozmaite bajki, opowiadania i legendy, a uczestnicy wykonywali następnie ciekawe prace plastyczne. Zorganizowano **67** spotkań, w których wzięło udział **882** dzieci.
6. Spotkania autorskie:
 - dla dorosłych: dziennikarzem śledczym Mariuszem Zielke
 - dla dzieci i młodzieży: z pisarzami Ewą Nowak, Ewą Stadtmuller, Renatą Piątkowską oraz ilustratorem Łukaszem Zabdyrem
7. Pasowania na czytelnika weszły już do corocznych zwyczajów bibliotecznych. Podczas tych spotkań dzieci z zerówki oraz pierwszych klas szkół podstawowych z Ożarowa i terenu gminy zapoznają się z biblioteką, zbiorami oraz regulaminem wypożyczenia.
8. Coroczny udział Filii bibliotecznej w Lasocinie w Pikniku Rodzinnym organizowanym przez miejscową szkołę podstawową - przygotowanie stanowiska, gier, konkursów, zabaw z klaunem.
9. Akcja zima 2017 i Bibliolato 2017 – zajęcia skierowane do dzieci młodszych pozostających w okresie wolnym od nauki w domach. Każda placówka organizowała różnorodne formy spędzania czasu, począwszy od czytania książek, poprzez zajęcia plastyczne, zabawy ruchowe, konkursy. Z roku na rok proponowane przez nas spotkania cieszą się coraz większą popularnością i to zarówno wśród miejscowych jak

i przyjezdnych dzieci. W ramach Bibliolata wzięło udział **915** dzieci a podczas akcji zimowej **251**.

10. Udział biblioteki głównej w Ożarowie oraz Filii bibliotecznej w Jakubowicach i Lasocinie w Narodowym Czytaniu *Wesela* Stanisława Wyspiańskiego z udziałem zaproszonych gości- władz miejskich, radnych, nauczycieli, młodzieży. Przygotowanie scenografii, strojów i poczęstunku dla” gości weselnych”.
11. Lekcje biblioteczne poświęcone Wiśle (Rok Rzeki Wisły), bezpieczeństwu podczas wakacji a także wyszukiwaniu informacji, korzystania z katalogów komputerowych.
12. Edukacyjne warsztaty drukarskie *Era Gutenberga- spotkania z historią* dla dzieci z młodszych klas szkoły podstawowej wyjaśniające historię druku, składania tekstu , ilustrowania oraz obsługi prasy drukarskiej.
13. Indywidualna warsztaty komputerowe dla seniorów dotyczące korzystania z Internetu, wyszukiwania informacji, wykorzystania mediów społecznościowych.
14. *Zaprogramuj się na czytanie* – to projekt Stowarzyszenia Edukacji Pozaformalnej *Meritum* mający na celu zachęcenia do czytania poprzez zajęcia z robotami i lekturą Stanisława Lema *Bajki robotów*. Warsztaty odbyły się w szkołach w Pisarach i Janowicach.
15. *Tak, to On jest królem*- jasełka w wykonaniu uczniów ze Szkoły Podstawowej w Pisarach dla mieszkańców Jakubowic.
16. Dyskusyjny Klub Książki działający we wszystkich placówkach: w Ożarowie, Glinianach, Jakubowicach i Lasocinie gromadzący czytelników, którzy chcą i lubią w miłej atmosferze podyskutować o przeczytanej książce. W 2017 roku zorganizowano **32** spotkania. Ozarowski DKK reaktywował swoją działalność w październiku.
17. *Mikołaj pamięta o dzieciach*- współpraca Filii bibliotecznej w Jakubowicach z radną przy organizacji imprezy z okazji Św. Mikołaja- oprawa artystyczna.
18. Książka na telefon – dostarczanie do domu książek chorym czytelnikom.
19. Akcja *Uwolnij książkę* – polegająca na nieodpłatnej wymianie książek między czytelnikami i biblioteką (książki nieewidencjonowane, przekazane przez czytelników).
20. *Poczytalnia* – to wspólna akcja Biblioteki i ZSO im. E.Szyłki w Ożarowie, mająca na celu uatrakcyjnić, a przez to skrócić czas oczekiwania na wizytę u lekarza lub przyjazd autobusu. W ośrodkach zdrowia oraz na dworcu autobusowym stworzyliśmy kąciki *Poczytalni* z prasą, książkami dla dorosłych i dla dzieci, które cieszą się sporym zainteresowaniem.

Wymieniłam tylko ważniejsze formy pracy zrealizowane w 2017 r. Są to dodatkowe zajęcia, które prowadzą bibliotekarze poza podstawowymi pracami bibliotecznymi.

VIII. SZKOLENIA

Pracownicy stale podnoszą swoje kompetencje i biorą udział w rozlicznych szkoleniach organizowanych przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną w Kielcach oraz inne instytucje. Dzięki temu stale wzbogacamy naszą ofertę o nowe działania.

IX. FINANSE

1. Całość dotacji budżetowej dla Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy im. Witolda Gombrowicza na 2017 rok wyniosła 680 000 zł. Kwoty dotacji wpływały regularnie, a wydatki dokonywane były w myśl obowiązujących przepisów. Biblioteka nie posiadała na koniec roku żadnych długów ani wymagalnych płatności. W realizacji budżetu została zachowana dyscyplina budżetowa. Szczegółowe sprawozdanie finansowe zostało przekazane w terminie Skarbnikowi Gminy.

2. Biblioteka w Ożarowie w 2017 r. pozyskała dodatkowe środki finansowe z:

- Biblioteka Narodowa – *Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych*, dotacja 9578 zł na aktualizację zbiorów biblioteki.

3. Większość projektów, do których zakwalifikowała się Biblioteka oferowała nam nieodpłatnie książki, multimedia lub usługi.

X. OSIAGNIĘCIA, PROJEKTY

1. Szóste miejsce w województwie świętokrzyskim w konkursie *Ranking bibliotek* ogłoszonym przez Rzeczpospolitą i Instytut Książki.

2. Projekty, jakie Biblioteka realizowała w 2017 r:

- *Wypożyczalnia odtwarzaczy cyfrowej książki mówionej dla osób niewidomych i słabowidzących* - Czytacz dla osób niewidomych i niedowidzących- projekt Stowarzyszenia *Larix*, w którym uczestniczymy kolejny rok. Osobom niedowidzącym jest wypożyczany nieodpłatnie sprzęt oraz nagrywane książki do słuchania. Zbiór stale się powiększa, w chwili obecnej nagranych jest ponad 2000 tytułów.
- *Paczka literacka*- to projekt Agory i FRSI, do którego się zakwalifikowaliśmy. W ramach niego każda nasza placówka otrzymała zestaw 21 książek (głównie reportaży) oraz po 2 audiobooki.
- *IBUK LIBRA* – Biblioteka wykupiła dostęp do elektronicznych zbiorów, ok. 1400 tytułów książek głównie naukowych i popularno-naukowych. Czytelnicy korzystają bezpłatnie, po wcześniejszym pobraniu z placówki kodu dostępu.
- *Zaprogramuj się na czytanie* – projekt Stowarzyszenia *Meritum* zachęcający do czytania przez zabawę robotami

Dyrektor BPMiG

Jolanta Banach